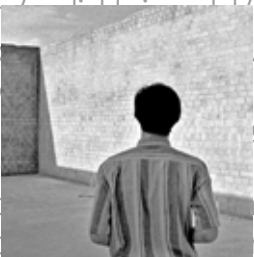

B M K

Illustratieboek

BMK Iustrumboek

BMK

Iustrumboek 2014

11

"The photographs that excite me are photographs that say something in a new manner; not for the sake of being different, but ones that are different because the individual is different and the individual expresses himself." [Harry Callahan, Amerikaanse fotograaf 1912-1999]

*een uitgave van de Fotobond
het centrum voor vrijetijdsfotografie*

6	voorwoord door els tijssen	86	arold van der aa
8	fotograferen zonder camera door ruud visschedijk	88	ben dalsheim
10	karel maat	90	dini van gent
12	ab postma	92	diana bokje
14	louis visseren	94	dirk nijland
16	albert smit	96	eli dijkers
18	francien claessens	98	fons kern
20	frank boots	100	hanneke de vries
22	janet de graaf	102	gijs van gent
24	huib limberg	104	jan kindermans
26	peter van tuijl	106	harry sikkenk
28	rob 's-gravendijk	108	jan ros
30	jeanette kamberg	110	raoul vernède
32	henk langerak	112	femke de wit
34	jan pieter leupen	114	renk ruiten
36	gerrit meerman	116	herman schartman
38	mariska lansbergen	118	marco bastmeijer
40	hans van weelden	120	john seegers
42	marcel hoogendijk	122	jean marie piron
44	jaap peeman	124	wim bannink
46	petrie coomans	126	joop gans
48	theo mastenbroek	128	wim geerts
50	jaap hijma	130	stan kerlen
52	harm bokje	132	rudi kleingeld
54	willem melching	134	pieter leeflang
56	theo kuipers	136	ton mijs
58	kees schothorst	138	dirk otten
60	jac mostert	140	wim poland
62	matthijs willemsse	142	rené van rijswijk
64	ali huizinga	144	nico roodhart
66	anna basemans	146	willem wernsen
68	guy van hoek	148	petra van der put
70	frans rentink	150	frans smets
72	bas berkhout	152	jan hendrik van der veen
74	annelies van der vliet	154	peter willemsse
76	armando jongejan	156	janny wierenga
78	dick bastmeijer	158	pascal van heesch
80	rob agterdenbos	160	theo bijker
82	yolanda geldof	162	wouter scheen
84	thijs wortman	164	colofon

Met plezier schrijf ik een voorwoord voor dit unieke boek: het BMK lustrumboek 2014. Het is een inspirerend vervolg op het enthousiast ontvangen lustrumboek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Bonds Meester Klasse in 2009.

Ontwikkelingen in de fotografie voltrekken zich razendsnel. Meer mensen dan ooit zijn met fotografie en beelden bezig. Steeds vaker gaan fotograferen en filmen hand in hand, gebruik van bewerkingssoftware neemt snel toe, maar het is de smartphone die het grootste aandeel in de veranderingen opeist. Door de smartphone is het aantal fotografen enorm gegroeid. Kodakmoments in het kwadraat. Momenten om te herinneren of om te delen, bij voorkeur via social media. Op Facebook schieten de beelden voorbij, vaak in niet veel meer dan een flits. Hierdoor klinken geluiden, dat de huidige fotografie te weinig bezieling kent.

Toch zijn er binnen de Fotobond ontelbare fotografen, die weliswaar niet beroepsmatig, maar toch vol passie met hun fotografie bezig zijn. Vrijtijdsfotografen die het ambacht onder de knie willen krijgen en zelfs meer dan dat: die het ambachtelijke willen combineren met engagement. Werken vanuit persoonlijke oprechte betrokkenheid. Fotografen waarvoor fotografie de eigen (kunstzinnige) uiting is. Een middel om gevoelens uit te drukken. Creativiteit en techniek verbinden met engagement met het onderwerp.

BMK-ers zijn vrijtijdsfotografen met het predicaat Bonds Meester Klasse. Zij behoren met hun werk tot de top van de vrijtijdsfotografie. Het predicaat bevestigt dit niveau. BMK-ers willen anderen inspireren en helpen bij de fotografische ontwikkeling. Dat kan binnen fotoclubs, individueel, binnen een afdeling, maar ook landelijk. Zo is er de 2-jaarlijkse BMK-dag voor leden van de Fotobond.

Presentaties, workshops en portfoliobesprekingen, georganiseerd door BMK-ers. Een dag waar 300 vrijtijdsfotografen reikhalzend naar uitkijken.

Het instituut BMK vormt met haar activiteiten een van de pijlers van de Fotobond. Met meer dan 7500 leden, is de Fotobond het Nederlands centrum voor vrijtijdsfotografie. Het stimuleren en ondersteunen van fotografen in hun artistieke, creatieve en technische ontwikkeling en het streven naar het op een kwalitatief hoger plan brengen van de vrijtijdsfotografie is dat waar de Fotobond voor staat. De koers die de bond vaart is er een met een duidelijke externe oriëntatie. We willen de kwaliteiten die er bij de Fotobond zijn naar buiten brengen, zichtbaar maken. We stimuleren uitwisseling en contact en beogen een beter zichtbare en herkenbare Fotobond. Dat doen we door het maximaal gebruik maken van talenten binnen de bond te combineren met inspiratie van buiten.

Ook dit BMK lustrumboek draagt bij aan de doelstelling van de Fotobond.

Voor mij is dit een boek dat me persoonlijk inspireert. De liefde voor fotografie is voelbaar in de verwoording en verbeelding van het fotowerk. Ik weet zeker dat vele fotografen met mij dit boek zullen inzetten om de eigen ontwikkeling verder gestalte te geven. Bovendien levert het een waardevolle bijdrage aan het documenteren en de geschiedschrijving van de Nederlandse vrijtijdsfotografie.

Terwolde, augustus 2014

fotograferen zonder camera

Als je weet dat er op Facebook per uur wereldwijd zo'n 15 miljoen foto's worden geupload, dan zakt de moed je als vrijetijdsfotograaf toch een beetje in de schoenen. Want wat kun je dan nog aan dit immense aanbod toevoegen?

Het is een beetje een retorische vraag. Want natuurlijk valt er wat toe te voegen aan die 15 miljoen foto's, alleen moet je dan wel van goeden huize komen, want de concurrentie is groot.

Op Facebook wordt fotografie in de meeste gevallen gebruikt om de wereld, je familie, vrienden of bekenden iets van je te laten zien of weten: kijk eens waar ik ben, kijk eens hoe mooi ik er uit zie, moet je zien wat gaaf. Door de wendbaarheid van de smartphone levert dat soms hele verrassende resultaten op waar je als fotograaf je voordeel mee kunt doen. En als het saai is, is het ook niet erg, want het is genoeg als je je punt maakt.

Als fotograaf wil je meer dan een punt maken. Je wilt iets beweren. Je wilt iets laten zien, wat anderen

niet zien. Je wilt iets blootleggen of aantonen. Je wilt vanuit een eigen gezichtspunt naar de werkelijkheid kijken of die werkelijkheid zo modeleren dat die de jouwe wordt. Je wilt je eigen verhaal vertellen. Om dat te kunnen doen, staan je de mooiste en meest vernuftige technische middelen ter beschikking, die vrijwel niets hoeven te kosten.

Maar er is meer voor nodig om iets te beweren. Lange tijd werd gedacht dat je hiervoor de techniek van het fotograferen tot in de puntjes moest beheersen. Dat je alles moest weten van lenzen, diafragma, kleur, licht, filmmateriaal, kader, compositie en wat al niet meer om een verantwoorde foto te maken. Maar diezelfde Facebook-foto's hebben ons geleerd dat een perfecte beheersing van de techniek voor het maken van een fantastische foto niet zaligmakend is.

Het is veel belangrijker dat je kunt kijken, dat je ziet wat er gebeurt, dat je weet wat er speelt en dat je daar iets van vindt, hoe groot of klein het onderwerp ook is. Het helpt ook als je naar andere fotografen kijkt, want

er is altijd wel iemand geweest die een vergelijkbaar onderwerp heeft gevisualiseerd. En hiervoor heb je niet eens een camera nodig. Dat komt later wel.

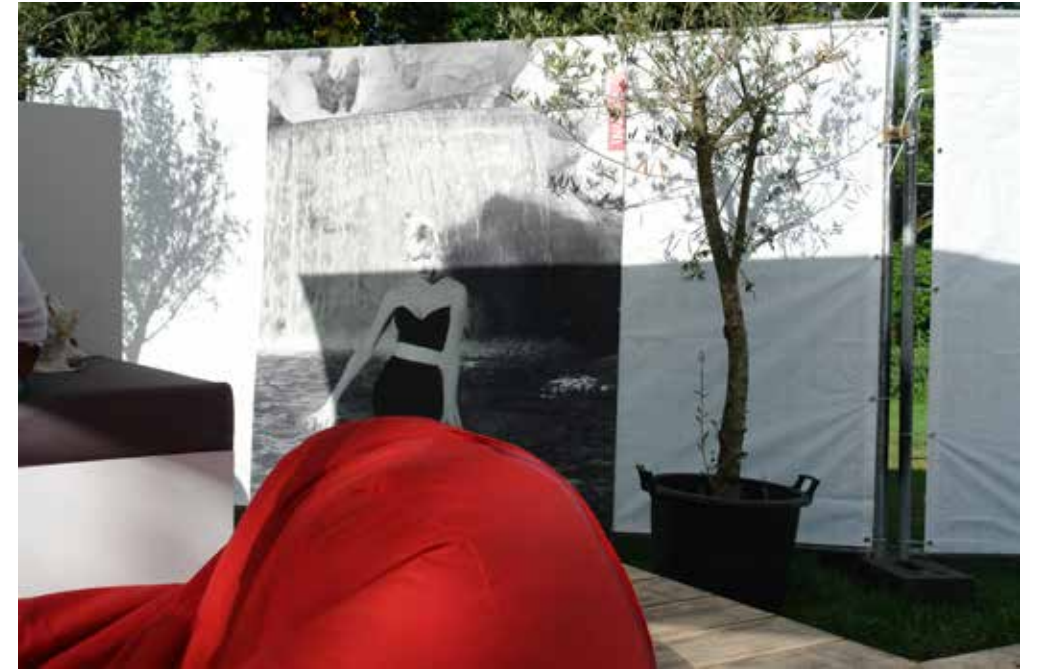
De Fotobond heeft veel talent in haar gelederen. Dat blijkt wel uit het werk van de fotografen die de afgelopen jaren het predicaat BMK hebben verdiend. Van dit keurkorps mag je wel het een en ander verwachten. Toch mis je bij veel vrijetijdsfotografen nog wel eens visie en lef. Je zou wensen dat ze hun camera wat vaker thuis laten liggen om daar wat langer over aanpak en visie na te denken.

Als vrijetijdsfotografen de komende jaren hun eigen plek in de fotografie willen opeisen dan moet er toch echt meer visie, creativiteit en lef worden getoond. De handrem moet er dan af. De Fotobond kan daarin het voortouw nemen door de ramen en deuren wagenwijd open te zetten en de eigen organisatie eens flink op de schop te nemen. Dat betekent: Niet alles zelf willen doen, niet in je eigen kring blijven hangen, maar samenwer-

ken met andere fotografen, andere vakgebieden, instellingen, bedrijven en internetgemeenschappen die de Fotobond en zijn leden de broodnodige externe prikkels kunnen geven en weer aantrekkelijk maken voor een nieuwe generatie. Het ietwat eenkennige oude full-servicemodel zou je dus moeten omvormen tot een open netwerkorganisatie die de leden faciliteert, stimuleert en inspireert. Het is een ontwikkeling die bij andere overkoepelende (beroeps)organisaties in de creatieve sector (fotografen, architecten, ontwerpers etc.) al grotendeels zijn beslag heeft gekregen en vruchten afwerpt.

Door tijdig te kiezen voor een eigentijdse organisatievorm kunnen de Fotobond en de vrijetijdsfotografie hun betekenis in de toekomst blijven behouden en zelfs versterken.

Rotterdam, augustus 2014

Een vaak gebruikt gezegde is: Een foto zegt meer dan duizend woorden. Een foto; één foto Karel zegt: "In de loop der jaren heb ik duizenden foto's gemaakt. Hoe kan ik dan, in hooguit enkele tientallen woorden, in dit BMK-boek mijn fotografische visie op de wereld en ons mensen tot uitdrukking brengen?" Hij kan het! In slechts vier woorden: verwondering, verbazing, acceptatie en berusting.

De 'vogelperspectieffoto's' van Ab zijn per ongeluk ontstaan. Tijdens het uitlaten van de hond drukte hij op het verkeerde knopje van zijn mobieltje. In plaats van een telefoontje aan te nemen, maakte hij een foto van het paadje waarover hij liep. Het leverde een vreemde foto op. Aparte beelden, daar is hij steeds naar op zoek.

de NEW STAR fabrieksmeisjes

New Star is een grote Chinese schoenenfabriek, die haar schoenen laat maken in Cambodja. Een grote fabriek in Sihanoukville biedt werk aan een paar duizend mensen die vanuit de verre omgeving naar deze locatie komen. Meestal zijn het jonge meisjes die hun dorp verlaten, waar ze een taak hadden in het huishouden van hun familie, waar ze tot dusver ook bij inwoonden.

Nu wonen zij in een onderkomen dichtbij de fabriek. Hun kamers zijn nauwelijks meer dan hokken en het ontbreekt aan stromend water of elektriciteit. Hun kamers vormen een dorp op zich, maar ook ontbreekt de vertrouwde sociale hiërarchie. De meisjes delen hun kamer met collega's om de kosten te drukken. Sommigen koken hun rijst in hun kamer omdat dat nog goedkoper is dan een maaltje op de markt te kopen.

Deze foto's heeft Louis gemaakt begin 2013. Het betreden van het fabrieksterrein van New Star is uitgesloten. Ook het fotograferen in de woonwijk wordt niet op prijs gesteld. Later in dat jaar hebben stakingen, die hardhandig de kop zijn ingedrukt, voor veel onrust gezorgd. De stakingen gingen niet over de slechte woonomstandigheden, -deze zijn niet veel anders dan voor veel Cambodjaanse stedelingen-, maar over een betere beloning voor hun werk.

Vanuit sociaal oogpunt is het interessant om in Cambodja te fotograferen. Het land met een bevolking, waarin de jeugd sterk is oververtegenwoordigd, ontwikkelt zich als productieland voor grote buur China. Alle kennis daarvoor komt uit het buitenland. Cambodja verkoopt alleen de arbeidskracht en op korte termijn brengt dit een relatieve welvaart. Het eerste spaargeld van deze fabrieksmeisjes wordt dan ook waarschijnlijk besteed aan een nieuwe Iphone.

Oeroude herinneringen en de belevenissen van de dag kunnen in een raar verband terug komen, herkenbaar maar verwrongen. Meerdere fysieke werkelijkheden vloeien naadloos in elkaar over, in een volstrekt eigen logica. Vage angsten en unheimliche gevoelens laten je in een zich steeds weer herhalende nachtmerrie belanden. En alles lijkt zo ongelooflijk echt, terwijl de weeffouten en rafelranden voor het oprapen liggen.

petra van der put

bmk kandidaat 2013

Voor Petra van der Put is fotografie geen doel, maar een middel om haar gevoelens of de gevoelens van anderen vorm te geven. Het hierbij getoonde werk is een deel van haar project Saudade. Voor dit project ging zij in gesprek met jongeren die hard bezig zijn hun leven weer terug op de rails te krijgen. Samen met die jongeren resulteerde dat in beelden waarin de innerlijke gevoelens zichtbaar zijn gemaakt.

Saudade (Portugees) duidt op de melancholie die wordt veroorzaakt door de herinnering; de pijn die men voelt dankzij de afwezigheid of verdwijning van personen, dingen, toestanden of acties.

Frans fotografeert sinds zijn jonge jaren en van 'niets-mis-mee-fotografie' is hij in de afgelopen jaren op zoek naar meer betekenis in zijn foto's. "Ik ben op zoek naar een eigen verhaal, wil meer vertellende foto's maken. Dit heeft geleid tot het beeldverhaal 'Zorg en Vriendschap'.

Renée is door spasme beperkt in haar vrijheid van bewegen en is rolstoelafhankelijk. Ze woont in een eigen aangepast appartement in een wooncomplex. Renée heeft een eigen woonplekje met dagelijkse verzorging en ondersteuning, is ondernemend in de samenleving en houdt van afwisseling in haar bezigheden. Renée en vriend Rick zijn in hun vrije tijd zoveel mogelijk samen, waarbij Rick een extra aanvulling is bij de verzorging en opvang. Renée's gaat op een positieve manier om met haar lichamelijke beperking en dat maakt indruk op mij en haar omgeving."

jan hendrik van der veen

bmk 1998 en 2001

Deze serie maakte Jan Hendrik van de Russisch Orthodoxe parochie in Groningen.

Eind jaren vijftig is de kerk gestart in het dorp Zuidhorn. In het begin kwamen er vooral studenten en Russische vrouwen die getrouwd waren met Nederlanders die zij hadden leren kennen gedurende de dwangarbeid in Duitsland. Het kerkgebouw is sinds 1988 ondergebracht in de stad Groningen, in een oud pindapakhuis van 1896. De Groningse parochie bestaat nu uit een groep gelovigen die komen uit Nederland, Oost- en Zuidoost-Europa maar ook uit het Midden-Oosten.

Jan Hendrik kwam in contact met de eerste priester van de parochie, vader Onufry, en hij kreeg de gelegenheid om anderhalf jaar te fotograferen. Hij legde onder andere belangrijke feesten vast zoals de Doop, de Huwelijkskroning en het Paasfeest. Tijdens het Pasen is de kerk te klein voor alle gelovigen en rond middernacht loopt men in de directe omgeving van de kerk de Paasprocessie.

Peter Willemse fotografeert al een paar jaar dagelijks met zijn Iphone de dingen die hij tegen komt. "Het is mijn 'facebookproject'", zegt hij. "Deze dagelijkse kijkoefening levert veel grappige, soms aandoenlijke, ontroerende of alarmerende foto's op. Ik volg mijn

(fotografisch) hart, zonder me al te druk te maken over compositie, licht en dergelijke. Nee, het is veel meer het onderbuikgevoel, de verantwoordiging of de humor, ijdelheid en ook pure lol die mijn drijfveer zijn om het beeld te maken."

janny wierenga

bmk 2006

Zomaar een morgen op het Turkse platteland, ver weg van het ijdele Istanbul. De school gaat uit, er is feest geweest. Meisjes praten over hun geheime vriendjes, kinderen lopen als engeltjes rond. Een hecht gezin neemt de brommer, anderen - jong en oud - pakken de pick-up.

Zomaar wat beelden bij elkaar, verbonden door een welhaast vanzelfsprekend geluk. En geluk poseert niet. Geluk IS. Het laat zich soms vangen in een paar even kwetsbare als ontwapenende shots van mensen die leven zoals het leven bedoeld is.

In augustus 1989 vond in Estland, Letland en Litouwen een protestactie tegen de Sovjetbezetting plaats die de naam 'de Baltische ketting' kreeg. Twee miljoen mensen namen elkaar bij de hand om een menselijke ketting van Tallinn, via Riga naar Vilnius te vormen. Deze 600 kilometer lange menselijke ketting vormde de basis voor het meest recente fotoproject van Pascal van Heesch. In drie weken reisde hij in zijn uppie van Tallinn naar Vilnius en sommige delen daarvan meerdere keren omdat hij nog niet tevreden was over zijn werk. "Ik wil verhalen vertellen over mensen, wat veranderingen voor hen betekenen, hoe het heden en verleden samenkomen. De dictatuur heeft de 'oude generatie' gevormd. Na de Tweede Wereldoorlog leefden de mensen onder de communistische knoet; alles lag vast, alles was geregeld. Begin jaren negentig moest in betrekkelijk korte tijd een nieuwe weg worden gevonden. Er was een soort van vacuüm in de samenleving ontstaan dat opnieuw moest worden ingevuld; in politiek bestuurlijk opzicht maar ook in het dagelijks leven."

Theo Bijker is een fotograaf die graag vastlegt wat hem raakt, verontwaardigt of ontroert. Steeds weer op zoek naar het ongewone binnen het gewone. Voor Theo is fotografie het persoonlijk uitdrukking-middel bij uitstek.

De drijfveer achter zijn drang om de mensen uit zijn directe omgeving in beelden vast te leggen omschrijft Wouter als een poging om herinneringen te vangen. Zijn foto's weerspiegelen daarmee zijn innerlijk landschap; tegelijkertijd hoopt hij dat ze ook bij de beschouwer een licht contemplatieve stemming oproepen. Bij een geslaagde foto heeft Wouter even het gevoel de werkelijkheid, het leven, te doorgronden – kijk maar, zó is het. Hij beseft echter dat elke foto ook zijn eigen, onbedoelde en ongrijpbare realiteit schept.

BMK lustrumboek

ter gelegenheid van het 11^e lustrum van de bonds meester klasse

uitgave van de Fotobond, het centrum voor vrijetijdsfotografie

de fotografen in dit boek, allen BMK of kandidaat-BMK, zijn in een willekeurige volgorde opgenomen

samenstelling
mariska lansbergen, harry sikkenk en peter van tuijl

teksten
els tijssen, ruud visschedijk en de individuele fotografen
eindredactie mariska lansbergen

ontwerp en vormgeving
peter van tuijl

druk
cpi, de koninklijke wöhrmann zutphen

isbn
978-90-9028443-9
nur
652

auteursrechten
De auteursrechten blijven aan de desbetreffende fotografen en tekstschrijvers.
Niets uit deze uitgave mag worden gepubliceerd of openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de fotograaf/tekstschrijvers. Een eventueel contact met de auteur kan gelegd worden via de Fotobond.

sponsoren/subsidie
deze lustrumuitgave werd mogelijk gemaakt door subsidie van de Fotobond en bijdragen van de Stichting Joop van de Wetering en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

